

Színházi díjak — Szegednek

Augusztus 27-e és szeptember 5-e között immáron harmadik ízben rendezte meg a Hatvani Galéria és Játekszín zenés színházi nyári elnevezésű eseménysorozatát: négy város színháza összesen öt produkciót mutatott be Hatvanban a Nép-kert szabadtéri színpadán, illetve a városi sportszarnokban. Közöttük volt a Szegedi Nemzeti Színház is

— a városnak teátruma Carmen-előadásával a legjobb produkciónak járó, úgynevezett nagy Aranyfácán-díjat (Szakács Miklós parádi üvegműves és Dévényi János SZOT-díjas ötvös munkáját) nyerte el. A legjobb énekesi teljesítményt, honoráló kis Aranyfácán-díjat a szegedi színház Liszt-díjas művésze, Réti Csaba kapta meg.

Bányagépezészet

Bányagépezés szeminárium kezdődött csütörtökön Balatonfüreden, az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség védnökségével három tudományos egyesület közös szervezésében. Villamos- és gépészmérnökök vitatják meg az iparág gépezésének, a gépek üzemeltetésének feladatait.

Szegeden lesz a harmadik

A bécsi hungarológiai kongresszusról: Ilia Mihály

Szeptember első öt napján rendezték meg Bécsben a második nemzetközi hungarológiai kongresszust. Megnyitóján Franz Vranitzky osztrák kancellár és Csehák Judit, a kormány elnökhelyettese mondott beszédet. A világ minden tájáról összesereglett tudósok plenáris üléseken és szekciókban tartottak előadásokat; a kongresszus témája volt: a magyar nyelv, irodalom, történelem és néprajz a Duna-völgyi népek kultúrájával kölcsönhatásban, különös tekintettel a 18–19. század és a 19–20. század fordulójára. A körülbelül száz magyarországi résztvevő között több szegedi kutató volt, így Ilia Mihály irodalomtörténész, egyetemi docens, a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság tagja is. Hazatérése után kértük meg arra, mondja el tapasztalatait és élményeit, melyek olvasóink érdeklődésére is számot tarthatnak, hiszen a következő, 1991-ben esedékes kongresszus megrendezésének jogát Szeged városa kérte — és kapta.

Ausztria kancellárja nyitotta meg! Egyébként ő, Franz Vranitzky volt a megszólalók között az egyetlen, aki nem volt szüksége arra, hogy papírból olvassa mondanivalóját, pedig ezt az alkalmat is szükségesnek látta fölhasználni az osztrák-magyar jelenlegi jó viszony jellemzésére, hangsúlyozására. Visszatérve az előbbi kérdésre: sokféle gesztus és esemény mutatta a hungarológiának a nemzetközi tudományosságban való elismertését, egyszersmind Magyarországnak, a magyar népek az elismerését és a tiszteletét. Bécs polgármestere a kongresszus valamennyi résztvevőjét fogadáson látta vendégül; a városközpontban magyar és német nyelvű plakátok sokasága hirdette a rendezvényt; az egyetem vendégszeretetének, a szervezői erőfeszítéseknek, az oktatók érdeklődésének számos jelét tapasztaltuk. Mindezek mellett: rengeteg fiatal arc, új ember tűnt föl, ami önmagában az elevenebb érdeklődést bizonyítja. Sokkal többen voltak Nyugat-Európából, mint az előző kongresszuson, de Kinából és Vietnamból is érkeztek. Annál sajnálatosabb, hogy távol maradtak a romániai kutatók, kevesen jöttek Jugoszláviából és a Szovjetunióból. Sok értékes és szellemes előadás volt. Néhány történelmi témáról is, jórészt a régi magyar történelemből, másrészt a megadott időszakból, a két századforduló idejéből. A néves szegedi professzort, Kristó Gyulát is meghívták. Meggyőződésem, hogy Szegeden majd jóval nagyobb szerepet kap a történettudomány, annak ellenére, hogy sok a vitás kérdés a Közép-Kelet-Európa történetével foglalkozók között.

„Én még maradnék!”

Tábor mozgássérült gyermekeknek

Ezerágra ragyogott a tettet-lelket melengető, szeptemberi napsugár, amikor az újszegedi tábor üdezőld tujái, fenyői mentén sütkérező embercsoportokhoz érkeztem. Huncutszemű fiúk lóbálták lábukat a széken, a tolokocsiban ülő nagybacska lány éppen összekuncogott a jövevényt szemüvege mögül vizslató barátjával. Két kis kópé hirtelen föl pattant ültéből, s a futás lendületével a zászlórúdhöz bicegett, s lobogó híján a tréningfölsőt húzták a csücsra, hirdetőn: utolsó nap is van még élet a táborban.

pították meg, hogy gerincferdülése van... A tizenegy esztendő Pistit, aki izomsorvadás miatt nem képes lábára állni, édesanyja ölben viszi nap mint nap a Makkosházi iskolába, lépcsőkön le és föl. Itt tudták meg — előzetes sikertelen érdeklődések után —, hogy hatszáz-egynéhány forint befizetése ellenében a közlekedést lényegesen megkönnyítő... tolokocsi illet meg őket.

— Még azzal együtt sem olyan egyszerű az élet — mondja a fölötté serdült Csilla édesanyja, aki férjével együtt szintén itt töltötte a hat napot. — Föl akartunk például szállni városnéző buszra, nem engedtek föl bennünket. Hallottam, hogy külföldön a mozgássérültek éppúgy turistáskodhatnak, mint mások; a múzeumokba is bejuthatnak, itt meg az üzletekbe se lehet begurulni. Gondoljon csak a Nagyruház lépcsősorára! Az Anna-kútnál meg olyan magas a járdaszegély, hogy a babakocsit tolonak, de a lábom járó idős embernek is nehéz ott közlekednie. Hivatalos válaszokban mindig az előírásokra hivatkoznak. Nem tudom, mindenhol ilyen szigorúan veszik-e. Pesten, a Mártírok útján például 50 centiméteres lejtőket alakítottak ki...

Csillával korábban kéthetente utaztak szülei a fővárosba, a rehabilitációs intézetbe, volt idő, amikor benn is tartották. A hét műtét ellenére azonban már állni sem tud. Elvégezte ugyan az intézetben a nyolc osztályt, munkát azonban nem képes végezni. Napjait a kocsiában tölti, s három éve nyugdíjba vonult édesanyja gondozza. De nemcsak gondozza: örömet is nyújtó életet igyekszik nyújtani neki a szülők.

— Hogyan éreztél itt magad, Csilla — kérdezem. — Nagyon jól: én még maradnék. Dóra lett a barátnóm, ő szentesi, itt a címe azebenben. Levelezni fogunk.

Az ötödikes Norbert így értékelte a táborban eltöltött hat napot:

— A focizás volt a legjobb. Nyolcan voltunk egy csapatban, fiúk, lányok, vegegyesen, tolokocsival is be lehetett állni a kapuba. Az eredmény 3:3 lett, én két gólt rúgtam. Ja, meg jó volt a pusztaszeri kirándulás, az aszfaltrajzverseny. Ott második lettem.

Ibolya széparecú, hatodikos nagylány, beszélgetés közben szegyenlősen lesütő sűrű szempilláit. Nem esoda, hisz a fiúk bele-belevágnak szavába.

— Sétahajóztunk a Tiszán, az volt a szép... Opusztaszeren telesztett minden, a mozdonyok, a repülők is. De

a legeslegjobb, hogy sokat szaladgáltunk.

— Barátnőt szerzettél-e?

— Barátot is — szól közbe megint zavarba ejtően Zoli, de már folytatja is:

— Az egész mindenség nagyon jó volt. Kedvesek voltak a nevelők, finom volt a koszt — csak a tökfőzelék nem ízlett. Levették nekünk a Csillagok háborúját, izgalmas volt nagyon. Aztán rendeztek diszkót is... Fölkértem az Ibolyát, de kosarat adott — néz szemrehányóan az iruló-piruló kislányra.

— Beszélj a táborútról is!

— sügő oda Ibolya.

— O, hát ott meg szerepeltünk. Kitaláltunk egy sztorit: én voltam a szomszéd, Nóri a robot, Agi az anyuka, Ibolya meg a kislány. Én élveztem a sportversenyeket is — hogy el ne felejtsem...

Mire Márti kapja meg a szót, alig akad az élmények között, ami nem említett volna a társak. Ó jó emlékeként viszi haza azt is, hogy zeneszóra ébredtek, s azzal feküdtek mindnap.

A mozgássérült gyerekek első szegedi táborának 60 lakója volt, köztük 31 a kislány és a kislány, a többiek szülők, ápolók. A féltő, ragaszkodó édesanyák és apák egyelőre csak őket merték elvinni a táborba. Pedig hányan lennének, akik hozzájuk hasonlóan, boldogan föloldódnának a sorstársak között, s akik talán saját iskolai közösségükben is könnyebben felelnék „másságnak”. Ehhez persze olyan tanároknak, osztálytársaknak is szükség van, mint amilyenekkel Móra kis bice-bócáját áldotta meg a sors.

Chikán Ágnes

Lengyel igazságügyi küldöttség látogatása

Megbeszélés a megyei bíróságon

Csongrád megyei látogatásának második napján, tegnap a prof. dr. Włodzimierz Berutowicz, a Lengyel Népköztársaság Legfelsőbb Bíróságának első elnöke által vezetett lengyel igazságügyi küldöttség Szegeden a megyei bíróság vezetőivel találkozott. A delegáció, dr. Szilbereky Jenő, a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága elnökének kíséretében csütörtökön délelőtt a Csongrád Megyei Bíróság épületében tájékoztatót hallgatott meg a megyei bíróság munkájáról.

Dr. Fedor Attila, a megyei bíróság elnöke adott ismertetést a bírósági ügyek arányairól. Szólt arról, hogy megyénkben az elmúlt öt évben növekedett a vagyon elleni bűncselekmények száma, a járművezetéstől való eltiltások ellenére tovább szaporodtak az ittasan elkövetett közlekedési bűncselekmények, s jellemzőek az országáthár közelége nyomán a tárgyalat deviza- és vámbűncselekmények is. A polgári peres ügyek között kiemelkedő a házassági bontóperek része-

— A magyarságtudománnyal foglalkozó társaság — most először — nem Magyarországon tartotta kongresszusát. Mi ennek a különösségnek, a helyszínválasztásnak a jelentősége?

— A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság mindössze kilencévesztendő. Mégis, már korábban megnyilvánult az a szándék, törekvés, hogy a magyarsággal foglalkozó tudományágakat, a társaság révén is, nemzetközi rangra emeljék; a hungarológia — a tudományos ismertség és elismertség tekintetében — közelítsen — mondjuk — a szlavisztika nagy hagyományaihoz. Hogy az első, a budapesti után a második kongresszust német nyelvterületen, Bécsben, az ottani tudományegyetem finnugor intézetével, az Osztrák Kelet- és Délkelet-Európai Intézettel közösen rendezhette a társaság, nyilvánvalóan az említett célok megvalósulását szolgálhattuk. Egyébként nem egyszerűen egy tudományos társaság erőfeszítéséről van szó, Csehák Judit a megnyitón elmondta, a magyarság identitástudatának fönntartása: kormányprogram. Önmagukat azonban a külföld tükrében is szeretnénk látni. Mint a bécsi kongresszus témája jelzi, a szomszédos országokkal, népekkel való kapcsolataink föltárását és megismerését a társulat is elengedhetetlennek tartja, az összehasonlító kutatásokat szorgalmazza.

— Ilyenfajta események jelentőségéről és rangjáról

általában az úgynevezett külsőségek is beszédeselek.

— Sokféle jele volt annak, hogy az előző kongresszus óta megnőtt a hungarológia jelentősége a világban. Jelenleg 25 országban, 88 oktatóhelyen tanítják a magyar nyelvet és irodalmat. Legutóbb Pekingben, Ankarában, Szófiában létesítettek magyar tanszégeket. Talán nem tudja mindenki: a bloomingtoni tanszék kivételével mindenütt a világon az illető állam támogatásával jönnek létre a magyar tanszékek, s ezek megszervezése nem kevés figyelmet, pénzt, erőfeszítést kíván. Az európai államokban általában a finnugor tanszék mellett működnek, a fennge-rentül. Kanadában például, a szlavisztikai tanszék mellett. A római egyetem ismertetőjét mindannyian megkaptuk a kongresszuson, arról szólt, hogy az olaszországi hungarológiai kutatók információk központját Róma egyetemén megszervezték. Az alkalomra jelent meg a Hungarológiai Értesítő, a világon kiadott magyar tárgyú folyóirat új száma. Mindenki elvitte Bécsbe, és hozzáférhetővé tette a saját vagy intézetének kiadványait, így például a vietnami küldöttnél ott volt a Petőfi-fordítási Nagy jelentősége van a Hungarológiai Alapkönyvtár megjelenésének, amely a magyarságtudományi kutatások alapműveit tartalmazó jegyzék, és mint ilyen, a külföldi kutatóknak nélkülözhetetlen kézikönyv. Szeretném még elmondani, hogy a bécsi tudományegyetemen is a finnugor intézetben belül folyik a magyar nyelv és irodalom oktatása, de létezik az egyetemen magyar tolmács-és fordítóképzés is. Sőt, Ausztriában az érettségizők harmadik nyelvként a magyart is választhatják.

— Bocsánat, hogy megszakítom, de erről jut eszembe: ez az egyetlen nemzetközi társaság, amelynek a hivatalos nyelve — magyar. Az előadásokat magyarul tartották a kongresszuson?

— Bo Wickman, az uppsalai egyetem tanára ékes, irodalmi magyar nyelven beszél, mindig élmény hallgatni. Ő a társaság elnöke. Természetesen magyarul tartották az előadásokat — és németül, körülbelül fele-fele arányban. A rendező ország iránti tiszteletből és tapintatból. Gondoljuk meg: a tisztán magyarsággal foglalkozó kongresszus

— Jó érzés volt hallgatni a bejelentésre válaszoló tapscokat. A rendezés jogát más városok is kérték, hogy Szeged kapta — nagy elismerést jelent és nagy feladatokat a városnak, az egyetemnek. Társadalomtudományi világkongresszus nem volt még Szegeden. Az itteni kutatások rangját, az egyetem tekintélyét jelzi a társaság vezetőségének döntése. Az 1991-es kongresszuson a régi és az új peregrináció lesz a téma, magyarok külföldön, külföldiek Magyarországon. Keserű Bálint professzor tanszékén intenzív kutatások folynak a régi külföldi kapcsolatokról, a Grezsa Ferenc vezette 2-es számú irodalomtörténeti tanszéken pedig az új peregrinációval, a külföldön élő magyarsággal, a külföldi magyar irodalommal kapcsolatos kutatások jelen-tőek. Remélem, Szeged és tudományegyeteme hírnevét öregbíti majd, s a magyarságtudományt is előre viszi a harmadik kongresszus.

Sulyok Erzsébet

Zöldfelületekről

Szakmai ajánlások kidolgozásával csütörtökön befejezte munkáját a Szolnokon rendezett országos zöldfelület-gazdálkodási konferencia. A több tudományos egyesület által szervezett két-napos rendezvény központi

témája az volt, hogy milyen eszközökkel lehet a jövőben a közhászú zöldfelületek állapotát javítani, valamint megóvásukat, gyarapításukat megnyugtatóan megoldani.

A konferenciát záró plenáris ülésen a résztvevők szakmai ajánlásokat fogadtak el,

Vízlépcső hatása

Műszaki anketon vitatták meg csütörtökön Esztergom-ban a dunai vízlépcsőrendszer építésének várható Komárom megyei hatásait. A tanácskozás résztvevői — tanácsai, építési, vízügyi, földhivatali, közegészségügyi és más szakemberek — megállapították: e nagyarányú beruházás munkálatai a Komárom megyei Duna-szakaszt teljes hosszában érintik. A megvalósítás fontos eredménye az lesz, hogy növekszik a megye árvízvédelmi biztonsága, s a tartós vízszint kialakulásával javul a Duna menti parti szűrő kutak vízáadó képessége.